

Foto: Casper Dalhoff/Casper Dalhoff

Ekspert: Solcelleanlæg på landbrugsjord kan føre til fældning af regnskov

Vi risikerer at begå samme fejl som med første generations bioenergi, når vi i disse år etablerer solcelleanlæg på tusindvis af hektar landbrugsjord. Det kan føre til 'lækage' af den forsvundne landbrugsjord til andre områder i verden, i værste fald til rydning af regnskov.

NYHEDER 30. AUG. 2022 KL. 04.00

RASMUS THIRUP BECK
Journalist

🔖 LÆS ARTIKLEN SENERE

Når Jan Callesen Schmidt, der bor godt 20 kilometer fra Tønder, kører forbi en gammel landbrugsmark, hvor der før stod for eksempel byg eller raps, men som nu er dækket af rækker af solcellepaneler, så bliver han irriteret og ked af det. Irriteret, fordi han synes, det er grimt, og ked af det, fordi han er landmand og synes, det er grundlæggende forkert, at god landbrugsjord bliver taget ud af produktion.

»Det går sgu ind i hjertet, når jeg ser det,« konstaterer han på klingende sønderjysk, da Klimamonitor ringer ham op.

Den holdning har han også givet til kende i forbindelse med den nye runde med i alt 22 ansøgninger om projekter med vedvarende energi, som Tønder Kommunes politikere i disse uger skal tage stilling til – ligesom stort set alle andre kommunalpolitikere gør rundt om i landet efter regeringens udmelding om, at mængden af landbaseret grøn energi skal firedobles inden 2030, altså i løbet af otte år.

Det iøjnefaldende for Tønder Kommune er, at det er et gennemgående argument blandt borgerne, at god landbrugsjord ikke bør bruges til solcelleanlæg. Det italesættes igen og igen i de mange høringsvar.

247 Indsendt af: Anton Gubi	Bemærkninger / Indsigelse Solceller hører sig ikke til på det bedste landbrugsjord (Borg), vi har i kommunen, for at undgå fødevarerkrise. Solceller hører sig ikke på paragraf 3 jord. Da dyrelivet er unikt i ved Møllerup Enge i forhold til beliggende Skast mose, Kogsbøl Mose, Sølsted Mose, Kongens Mose, alle 4 moser ligger i den samme ådal, hvor Møllerup ligger midt i. Samtidig er Better Ingergy profitmagere, som ikke vil Tønder Kommune eller beboerne. Projekt 18: ligger godt i forhold til Galgemark, hvor transformator står. Dette projekt ligger godt i forhold til naboer og natur, da det samtidig er ren lokal projekt, der er god opbakning af lokalområdet til dette projekt.	Modtaget den: 06-07-2022
Vedrørende: Solceller Projekt 9 - Solcelleanlæg ved Borg Projekt 11 - Solcelleanlæg ved Møllerup Projekt 18 - Bredebro Sole-nercipark	Tønder Kommune har noteret dine bemærkninger og takker for høringssvaret. Dine bemærkninger indgår i beslutningsprocessen og det videre planlægningsarbejde. Øverst i dette dokument kan du læse kommunes generelle bemærkninger til dine bemærkninger samt de tematiseret svar.	
Teknik og Miljø bemærker:		
Teknik og Miljø indstiller:	At høringssvaret indgår i den videre sagsbehandling.	

Og de har faktisk en god pointe, lyder det fra flere eksperter, Klimamonitor har talt med.

Lækage til regnskov

De har for det første en pointe, fordi mindre landbrugsjord i Danmark nærmest uundgåeligt vil føre til mere landbrugsjord andre steder. Argumentet lyder første gang, da vi taler med Uffe Jørgensen, der er professor på Institut for Agroøkologi på Aarhus Universitet.

»Nu kan vi se, at solceller buldrer derudaf og faktisk tager landbrugsjord ud af drift. Det er ikke et problem endnu, men det kan det blive på sigt, også fordi vi skal bruge plads til andet, som PtX, energibrændsler og naturareal,« indleder han og så trækker han en sammenligning tilbage til en yderst uheldig fase i den grønne omstilling: Udrulningen af første generation af bioenergi.

Dengang i 90'erne så mange lyset i at dyrke især majs udelukkende for at producere etanol, som man kunne drive maskiner med og dermed droppe fossile brændstofsilder. Det var først sent i processen, man blev opmærksom på det, man i dag på godt dansk kalder for *indirect land use change*, forkortet ILUC – altså indirekte forandring af arealudnyttelse. ILUC handler ganske enkelt om det forhold, at når der går en hektar landbrugsjord ud af brug ét sted, så må man regne med, at der bliver dyrket en ny hektar et andet sted, eller måske to hektar, hvis det er et mindre produktivt område.

Afdelingsleder for Natur og Miljø i Svendborg Kommune

Har du et grønt hjerte, der banker for ledelse på smukke Sydfyn?

Så læs mere her

Announce

SENESTE NYT

Ny dansk forskning viser, hvor meget verdenshavene vil stige på grund af smeltning fra indlandsisen

2 TIMER SIDEN |

Medie: Udkast til Østersø-aftale syvdobler strøm fra havvind inden 2030

2 TIMER SIDEN |

Debat: Enhver by har brug for en grøn facilitator

5 TIMER SIDEN |

Alt service skal pantes på Klimafolkemødet

18 TIMER SIDEN |

Dan Jørgensen opfordrer EU-lande til at sætte VE-tempoet op

18 TIMER SIDEN |

JOBS

Miljø- og klimakonsulent – vær med til at skabe rammerne for dit job

NCC

den anden ende. Sådan synes jeg faktisk også, man skal kigge på etablering af solceller på den flade mark,« erklærer AU-professoren, der er optaget af dobbeltbrug af marker til både fødevarer- og energiproduktion.

Der er ikke mange deciderede eksperter i iLUC i Danmark, men et bud på en, der går rigtig meget op i emnet, er Helga Grønnegaard, der er sekretariatsleder i organisationen Collective Impact, hvis fokusområde er lige præcis den bedste udnyttelse af det åbne danske landskab. Hun er en af de få, der offentligt har talt og skrevet om problematikken, blandt andet i en kronik i Information. Og hun vil gerne længere op i helikopteren, også selv om det kommer til at lyde »lidt alarmistisk,« som hun siger:

»Halvdelen af Europa har oplevet tørke i år. Det gjorde vi også i 2018. Det går hurtigere, end vi har forventet mod det scenarie, der er beskrevet for år 2070, hvor store arealer i Sydeuropa vil være uegnet til at dyrke fødevarer. Omvendt er Danmark og Nordeuropa et smørhul for fødevarerproduktion. Resten af Europa får brug for os«.

Problemet er for det første, at der er silotænkning, lyder det fra sekretariatslederen. Silotænkning mellem de forskellige samfundsbehov som fødevarerproduktion, energiproduktion, biodiversitet og så videre og silotænkning mellem de forskellige lande i Europa. Og for det andet begår vi den fejl, at vi tager beslutninger med for kort en tidshorizont:

»Vi risikerer at skulle gøre noget om, og det har vi ikke tid til. Målene for 2030 kan ende med at stå i vejen for målene for 2050.«

Randers vs. Tønder

Alle kommuner kigger som sagt for tiden på ansøgninger om etablering af både vind- og sol-anlæg. I Randers er der så mange ansøgninger, at kommunen står til at miste intet mindre end 3,5 procent af dens landbrugsjord, hvis de alle bliver godkendt - og der er nye ansøgninger på vej. Den situation vil de undgå i Tønder, hvor politikerne har besluttet at sætte en grænse på maksimalt 1.500 hektar udtaget til solenergi ud af kommunens i alt godt 100.000 hektar landbrugsjord. Altså højst 1,5 procent. Og så er det en ambition, at VE-projekterne skal lægges på lavbundslande..

Grænsen og ambitionen er sat, fordi Tønder-politikerne ikke ønsker at tage god landbrugsjord ud, fortæller Borgerlistens Thomas Ørting Jørgensen, der er formand for Klima-, vækst-, og udviklingsudvalget:

»Danmark er et lille, højintensivt dyrket land Vi ønsker at fordoble skovarealerne, vi ønsker os mere natur og biodiversitet, veje og byer udvides og kræver arealer, og nu er der brug for også at 'dyrke' energi. Der skal være plads til det hele. Også til fødevarerproduktion. Og vi er i Tønder først og fremmest en landbrugskommune«.

Men vi har jo både en fødevarerkrise og en energikrise. Jeg ved godt, det er et stort spørgsmål, men hvordan løser vi det?

»Vi har en bundet opgave - med alle de dilemmaer og konflikter der er bygget ind - til at løse både klimakrise, energiforsyningskrise, fødevarerkrise,

Afdelingsleder for Natur og Miljø

Svendborg Kommune

Læs Mere

Statsgeolog til afdelingen for Kortlægning og Mineralske råstoffer ved GEUS

GEUS

Læs Mere

SE ALLE JOBS

KURSER & KONFERENCER

Mini MBA i Sustainability Management

Tag med på Danmarks mest ambitiøse efteruddannelse inden for bæredygtighed! Mød professor Steen H...

Læs Mere

Energiledelse - ISO 50001:2018 - Sådan anvender du standarden

Kurset præsenterer dig for indholdet i ISO 50001-standarden og lærer dig samtidig, hvordan de enk...

Læs Mere

Sustainability Manager uddannelse

Med udgangspunkt i anerkendte standarder og værktøjer, får du en uddannelse, hvor vi arbejder med...

Læs Mere

SE ALLE KURSER & KONFERENCER

prioriteringen tænke os rigtigt godt om, også lokalpolitisk».

Hos Concito er Tavs Nyord, der er seniorkonsulent i programmet om Fremtidens Fødevarer og især arbejder med drivhusgasudledning relateret til landbrugsproduktion, grundlæggende enig i Uffe Jørgensen sammenligning med første generations bioenergi. Og så peger han på et forhold, der i hans optik beviser, at der er noget galt med systemet.

»Jeg siger det som lægmand, ikke ekspert, men når økonomien er så ekstremt meget mere fordelagtig for en landmand i at leje sin jord ud til solcelleanlæg end at producere fødevarer, så må der være noget galt,« konstaterer han og erklærer samtidig, at en udsigt til, at 3,5 procent af landbrugsjorden ryger som i Randers, »er virkelig meget, ikke mindst når man tager med i betragtning, at der til næste år også skal udtages 4 procent som følge af den nye EU-landbrugspolitik».

En landmand kan således mangedoble sin indtjening ved at lægge om fra plantedyrkning til at udleje sin jord til solcelleanlæg. Man tjener eksempelvis, ifølge Landbrugsavisen, mellem 1.000 og 2.000 kroner per hektar på korndyrkning om året, mens udlejning til solenergiproduktion kan give op til 20.000 kroner per hektar.

Det er heller ikke, fordi Jan Callesen Schmidt fra Tønder Kommune ikke forstår sine landmandskolleger:

»De kan komme til at tjene gode penge uden at lave noget. Det er det da svært at sige nej til.«

Hvad hvis du selv fik tilbudt 20.000 kroner per hektar for at lægge mark til et solcelleanlæg?

»Vi har også snakket om det her. Min lillebror fik et tilbud og sagde nej. Jeg ville nok sige, 'Køb hellere hele lortet, og så flytter jeg'«.

176 Indsendt af: Jan Callesen Schmidt	Bemærkninger / Indsigelse Jeg er imod vindmøller og solceller i mit område. Jeg synes det er en skam for vores dejlige natur. Og når man så vil bruge landbrugsjord , til at plastre til med solceller og vindmøller, så gør det helt ondt i mit hjerte som landmand. Så placer vindmøller på havet og solceller på industribygninger og landbrugsbygninger.	Modtaget den: 04-07-2022
Vedrørende: Hybridanlæg Projekt 15 - Vollum Enge		

Landmand Jan Callesen Schmidts høringssvar.

Randers + Tønder

Spørgsmålet – det store krisespørgsmål – er, hvordan vi så skal håndtere, at vi står i både en fødevarerkrise og en energikrise, plus det løse. Og der giver både Randers og Tønder kommuner faktisk begge en del af svaret.

I Randers har politikerne vedtaget et nyt såkaldt administrationsgrundlag, der blandt andet prioriterer dobbelt arealanvendelse, hvilket for eksempel kan komme til udtryk ved, at man dyrker fødevarer og producerer solenergi side om side. Det er det, man kender som agri-pv, og som AU-professoren, Uffe Jørgensen, undersøger.

Og i Tønder er det en del af den såkaldte Tønder-model, at den dårlige landbrugsjord skal prioriteres til solcelleanlæg. Det sidste sværger Helga

»Identificer de arealer, hvor jorden har en høj frugtbarhed. Der skal vi dyrke fødevarer. Og så har Innovationsfonden beregnet, at 15-20 procent af landbrugsjorden har en lav frugtbarhed. Der skal solcelleanlæggene, den vilde natur og så videre være. Det er muligt, men vi mangler et fælles nationalt fremtidsbillede. Derfor ser vi, at solceller opstilles på de bedste landbrugsjorder.«

Hun nævner også en vej, som rigtigt mange af høringssvarene i Tønder og også lokalpolitiker Thomas Ørting Jørgensen kommer ind på: Udnyttelse af tagarealer. Det kan godt være, at det er dyrere end at etablere på en mark, men vi har ikke råd til at undvære fødevarereproduktionen eller forringe biodiversiteten.

Mandag 22. august besluttede Klima-, vækst-, og udviklingsudvalget i Tønder Kommune at sende 11 af 20 ansøgere om vedvarende energianlæg – med en samlet produktionskapacitet på en gigawatt (fordelt på 75 vindmøller og 800 hektar solceller) videre til godkendelse i byrådet den 31. august.

Et af de områder, der i svarene blev omtalt som særligt god landbrugsjord, gik ikke videre.

INGEN HAR KOMMENTERET ENDNU

GIV ARTIKLEN VIDERE

Som abonnent kan du ubegrænset dele artikler med dine kollegaer og samarbejdspartnere.

LÆS MERE

Ny dansk forskning viser, hvor meget verdenshavene vil stige på grund af smeltning fra indlandsisen

NYHEDER |

VEDVARENDE ENERGI

Medie: Udkast til Østersø-aftale syvdobler strøm fra havvind inden 2030

NYHEDER |

Alt service skal pantes på Klimafolkemødet

NYHEDER |

VEDVARENDE ENERGI

Dan Jørgensen opfordrer EU-lande til at sætte VE-tempoet op

NYHEDER |